

For more information, please call/text us at: **0920-911-1398** or visit:
www.philrice.gov.ph | www.pinoyrkb.com | www.openacademy.ph

Paano mahagan-hagan ang tubig gamit ang controlled irrigation

Ang nagakaigo nga suplay sang tubig isa sa pinaka importante nga pamaagi para sa mainuswagon nga produksyon sang humayan, bangod ini may dako nga epekto sa tanum, nutrisyon kag itsura sang duta, mga peste kag masakit pati na ang mga hilamon.

Ang tubig dapat gamiton sang maayo gamit ang kontrolado nga irigasyon (controlled irrigation) tungod ang tubig isa sa mga dunang manggad nga ginakulang na. Ang kadamuon sang tubig nga kinahanglan sa isa ka tig-alani naga depende sa klase sang duta, sitwasyon sang lugar, kalawigon sang tanom antis maani, kag sistema nga ginagamit sa pagpanguma.

1. *Maggamit sang nabaw nga iras.* Pagkatapos sang ani, ang uma dapat araduhon sang madalum gamit ang rotavator ukon arado para malikawan ang pagporma sang mga madalum nga pag-litik sang duta. Ang pag iras naga sirbi tabon para indi dalidali mag mala ang duta kag mag litik-litik.
2. *Aradohon insigida ang talamnan pagkatapos sang una nga patubig.* Ini naga bulig para mahaganhagan ang pag salupsop sa ti-on sang pagpreparar sang pag-tanum pamaagi sa insigida nga pagtukap sa mga litik-litik sang duta.
3. *Dapat indi mag sobra sa apat ka semana ang pagpreparar sang duta.*
4. *Batihon ang duta sang maayo.* Ini ginahimo para sa pag arado sa talamnan sang 2-3 ka beses. Ini nga pamaagi nagabulig para magpataas sang kinaiya sang duta sa pagmentinar sang tubig.
5. *Kinahanglan ang dululungan nga aktibidades sa pagpanguma.* Halin sa pagpreparar sang duta, ang tanan nga aktibidades dapat nga indi maglang-at sa 4 ka semana kon ang kalaparon sang talamnan sa isa ka lugar indi magnubo sa 20 ka ektarya.
6. *Magpasulod sang palareho nga kadalumon sang tubig nga mga 2-5 cm halin sa una nga 3-4 ka semana pagkatapos tanum.*



Ang tubig kinahanglan dumalaon sang maayo kay ini isa sa mga manggad nga ginakulang na.



Kinahanglan ang pagpreparar sang dutan indi magdugay sa 4 ka semana para mahaganhagan ang tubig.

7. *Kinahanglan ang insakto nga pagpahubas kag pag patubig sa ti-on sa iya nga pagtubo.* Mag-aduaptar sang maayo nga pagbal-ot bal-ot nga paagi sang pagpatubig sa ti-on sang pagtubo sang tanum. Ini indi makapanubo sang patubas tungod kay ang sobra lang nga tubig ang gindula. Ini ginahimu sa pagpanubo sang ti-on sang pagpatubig ukon sa kadamuon sang tubig nga magamit. Ini nga pamaagi makahatag sang dugang nga hangin sang duta para sa maayo nga pagpanggamot kag panggipi. Ang controlled irrigation pwede masuguran sa ika 21-30 ka adlaw matapos magtanum ukon magsab-ug. Sa sini nga ti-on sang sabud naumpawan na sa *stress* kag madabong na.

Dugang nga Pamaagi sa Pagkini sang Tubig

1. *Magpasulod sang 5-7 cm nga tubig kada maghubas ang tubig.* Ang ini nga pamaagi naga pahaganhagan sa pagsalupsop sang tubig tungod sang Hydrostatic Pressure. Kag para malikawan ang pag-awas sang tubig sa duta.
2. *Ang paggamit sang ensakto nga patubig para mamintinar ang maayo nga duta.* Ini mahimo sa mga talamnan nga dyutay lang sang hilamon.
3. *Magpasulod sang 5-7 cm nga tubig sa talamnan sa ti-on sang pagpatubig pagkatapos sang 5-7 ka adlaw nga wala tubig sa kahon.* Ini pwede sa malutak nga duta nga may talagsa nga ulan.
4. *Panubuan ang lebel sang tubig sa 20-40 porsyento nga manubo sa naandan nga pagpatubig.* Ini pwede sa tanan nga klasi sang duta kag sa mga lugar nga gagamit sang de motor nga patubig.

Reviewed by:
Jovino L. de Dios